

PUKLEŽ *Lymnocyptes minimus*

Jack Snipe – one individual flushed from the ground in Dinaric fir-beech forest at ca. 840 m a.s.l. on 21 Apr 2011 on Mt Krim (UTM VL58, central Slovenia, 1,107 m a.s.l.); an unusual habitat for the species that requires, even during migration, swampy grounds

Dne 21.4.2011 sem pregledoval gnezdilnice za manjše ptice na Krimu. Na območju severno od Strmca (841 m a.s.l.) sem med hojo z gozdnih tal splašil manjšo rjavo ptico; popolnoma tiho je odletela skozi krošnje dreves. Na hrbtu je imela štiri vzdolžne rumeno rjave proge. Podobna je bila kozici *Gallinago gallinago*, vendar precej manjša. Poleg tega je imela krajši kljun, kar je značilno za pukleža. Puklež je sicer v Sloveniji slabo poznan, vendar je opazovanje vrste, ki se tudi v času selitve vedno zadržuje v habitatih, nasičenih z vodo (CRAMP 1983), sredi dinarskega jelovo-bukovega gozda gotovo neobičajno.

Dejan Bordjan, Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 111, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@gmail.com

SABLJASTI MARTINEC *Xenus cinereus*

Terek Sandpiper – one individual observed on 15 May 2011 at Ormoško jezero reservoir (UTM WM83, NE Slovenia), together with 11 Broad-billed Sandpipers *Limicola falcinellus* and several other wader species. Both records were confirmed by the Slovenian Rarities Committee – KRED as the 1st and 9th for Slovenia (category A), respectively.

Slika 8 / Figure 8: Sabljasti martinec / Terek Sandpiper *Xenus cinereus*, Ormoško jezero, 15.5.2011 (foto: A. Ploj)

Tako kot že večkrat predtem v mesecu maju sem se tudi v nedeljo, dne 15.5.2011, odpravil na Ormoško jezero, predvsem zaradi kontrole selitve močvirskih čiger *Chlidonias*. Ponoči je hladna fronta dosegla Slovenijo, začelo je deževati in močno se je ohladilo, kar je napovedovalo

zanimiv opazovalni dan. Ob mojem prihodu na nasip jezera ob 11.10 h je bila temperatura le +12 °C in padal je srednje močan dež, ki je nekoliko motil opazovanje s teleskopom. Gladina jezera je bila malo nižja od običajne v tem času, tako da so na zgornjem delu iz vode segali manjši prodnati oziroma blatni poloji. Ker močvirskih čiger ni bilo veliko, sem se takoj lotil pregledovanja omenjenih polojev. Prvi ptič, ki sem ga zagledal, je bil ploskokljunec *Limicola falcinellus* v družbi manjšega števila komatnih deževnikov *Charadrius hiaticula*. Kmalu nato sem opazil svetlega pobrežnika, za katerega sem za hip pomislil, da je jezerski martinec *Tringa stagnatilis*, vendar sem napačni prvi vtis takoj popravil, saj sem kljub težkim opazovalnim razmeram videl značilni, navzgor zavihani kljun in živo oranžne noge. V trenutku sem prepoznal sabljastega martinca, s katerim sem se pred tem nekajkrat srečal v tujini. Čez nekaj minut je martinec poletel proti levemu nasipu jezera in pri tem razkril še svoj edinstveni vzorec v perutih s široko belo obrobo na zadnjem robu. Kljub iskanju ga v vse močnejšem dežju nisem ponovno zasledil. O izjemnem opazovanju sem takoj obvestil nekaj kolegov, tako da sta sabljastega martinca kasneje opazovala še A. Ploj (ob 12.45 h) in J. Hanžel (okoli 17.00 h), Alenu pa je uspelo narediti tudi zelo dobro dokumentarno fotografijo (slika 8). Poleg tega smo skupno ta dan od zanimivejših vrst prešteli še 11 ploskokljuncev, 10 komatnih deževnikov, devet malih prodnikov *Calidris minuta* in dve čopasti čaplji *Ardeola ralloides*. Naslednjega dne ob 7.30 h v jasnem vremenu sabljastega martinca ni bilo več na jezeru, kakor tudi ne večine drugih omenjenih vrst. Sabljasti martinec je gnezdilka borealnih predelov Evrazije, ki v vzhodni Evropi doseže zahodno mejo gnezditvenega areala. Evropska populacija z izjemo Rusije je majhna, pri čemer je nepovezane, skrajne zahodne dele areala naselil šele pred nekaj desetletji. Osebk s tega območja prezimujejo v JZ Aziji ter vzhodni in južni Afriki, tja pa letijo vzdolž široke selitvene poti, ki poteka prek Ukrajine, kavkaške in kaspijske regije ter območja med rekama Volgo in Uralom. V državah zahodno od tod je sabljasti martinec redek gost, vendar se število opazovanj povečuje, zlasti v času spomladanske selitve (CRAMP 1983, SNOW & PERRINS 1998, KIRBY & DELANY 2009). Od sosednjih držav je bilo v Avstriji do konca leta 2007 znanih 20 opazovanj vrste, pri čemer jih velika večina izhaja iz dveh območij: delte Rena v Bodensko jezero na skrajnem zahodu države in Nežiderskega jezera na SV (RANNER *et al.* 1995, LABER & RANNER 1997, RANNER 1999 & 2000, RANNER & KHIL 2009 & 2011). Zanimivo je, da se je v času opazovanja na Ormoškem jezeru sabljasti martinec zadrževal na obeh omenjenih območjih (http://www.club300.at/watchings?filter0=468&filter1=**ALL**&filter2=**ALL**), na Nežiderskem jezeru pa je bilo v dneh okoli sredine maja opazovanih tudi do devet ploskokljuncev. Na Madžarskem je bilo do konca leta 2010 skupaj zbranih 65 opazovanj (MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 2010),